





La història d'Edgar Sawtelle

Narrativa, 373



David Wroblewski

La història
d'Edgar Sawtelle

Traducció de Josefina Caball

Editorial Empúries
Barcelona

Títol original: *The Story of Edgar Sawtelle*

© David Wroblewski, 2008

Primera edició: setembre del 2010

© de la traducció: Josefina Caball Guerrero, 2009

© d'aquesta edició: Grup Editorial 62, s.l.u.,
Editorial Empúries
info@grup62.com
www.editorialempuries.cat

Fotocomposició: Víctor Igual

Impressió: Egedsa

DL: B. 25.049-2010

ISBN: 978-84-9787-667-4

Reservats tots els drets.

Prohibida qualsevol mena de còpia

PER A ARTHUR I ANN WROBLEWSKI



Hi ha grandesa en la concepció que la vida, amb els seus diversos poders, va ser infosa originàriament en unes quantes formes o en una de sola, i que, mentre aquest planeta ha anat girant segons la llei constant de la gravetat, han evolucionat i encara evolucionen, a partir d'un començament tan senzill, infinites formes boniques i meravelloses.

CHARLES DARWIN, *L'origen de les espècies*



PRÒLEG

Pusan, Corea del Sud, 1952

Quan ja era fosc va començar a ploure un altre cop, però ell ja havia pres la decisió d'anar-hi i, a més, feia setmanes que plovia. Va aviar els culis dels rickshaws aplegats vora el moll amb un gest de la mà, va sortir de la base naval i, seguint les instruccions que li havien donat, va travessar la plaça del mercat Kweng Li, va passar per davant de les parades que venien galls en gàbies rudimentàries de rotang, caps de porc i peixos d'aspecte verinós que jeien blaus, esbudellats i amb la boca oberta sobre estructures de fusta, i va deixar enrere pops grisos ficats en pots de vidre i velles que anunciaven a crits menges com ara *kimchi* i *bulgoki*, fins que va travessar el Tong Gang pel pont de les Penes, l'últim lloc que coneixia.

Al barri dels bars, l'aigua entollada emetia llambreigs verds i vermells sota fileres de banderetes penjades d'una teulada a l'altra. No hi havia cap altre militar ni policia militar, i va caminar molta estona buscant un rètol que tingués una tortuga i dues serps. Els carrers no s'acabaven mai, no es veia cap senyal com aquell, ni cap cantonada, i al cap d'una estona la pluja es va transformar en una boira esfilagarsada que s'anava arremolinant. Però ell va continuar caminant, tombant metòdicament cap a la dreta dos cops seguits i després cap a l'esquerra dos cops més, sense parar de buscar encara que es desorientés un munt de vegades. Passava de la mitjanit quan es va rendir. Ja desfeia el camí i tornava per un carrer que abans havia travessat dues vegades, quan finalment va veure el rètol, petit i groc, ben amunt al xamfrà d'un

bar. Una de les serps es cargolava cap enrere per mossegar la cua de la tortuga, tal com l'hi havia descrit en Pak.

Li havien dit que busqués un carreró que hi havia davant del rètol i, efectivament, n'hi havia un d'estret, humit, mig empedrat, que baixava fins al port, il·luminat només pels rètols de l'altra banda i la claror de les finestres disseminades al llarg del carrer. Es va allunyar del carrer, precedit per la seva ombra. Ara hauria de veure un portal amb una llanterna, una llanterna vermella: la botiga d'un herbolari. Va mirar els terrats dels edificis i va veure els núvols mal il·luminats que corrien per sobre de les teulades. De la finestra d'una tronada casa de banys, en van sortir un crit de dona i una rialla d'home. L'agulla va caure sobre un disc i la veu de Doris Day va vibrar al carreró:

*I'm wild again, beguiled again,
A simpering, whimpering child again.
Bewitched, bothered, and bewildered am I.**

Més endavant, el carreró girava a la dreta. Passat el trencall, va veure la llanterna, una carbassa de vidre vermell emparrada en un suport de filferro negre, amb la flama dins d'una rosa que saltava i llepava el coll del vidre, projectant unes ombres obliqües i estretes sobre la porta. L'entrada tenia una teulada amb poc pendent de dos vessants. A la finestra pàl·lida va veure només una cortina de seda, bruta de fum, brodada amb figures animals que travessaven un riu amb un esquif. Va espigar cap al fons del carreró i després per on havia vingut. Tot seguit va trucar fluix a la porta i es va esperar, apujant-se el coll de la jaqueta de mariner i picant de peus a terra com si tingués fred, tot i que no en feia i només hi havia humitat.

La porta es va obrir sobtadament. Un vell va sortir a fora, vestit amb pantalons de cotó en floca i una túnica llisa feta d'un

* Em sento eufòrica de nou, captivada de nou. / Com una nena ric i ploro de nou. / Estic embruixada, amoïnada i desconcertada. De la cançó «Bewitched, bothered and bewildered» del musical *Pal Joey*, de Richard Rogers i Lorenz Hart. (*N. de la t.*)

teixit bast, una mena de xarpellera. Tenia el rostre colrat i morè, els ulls envoltats d'arrugues com les figures de papiroflèxia. A dins la botiga es veien fileres i fileres d'arrels blanquinoses de ginseng penjades en cordills, que es gronxaven amb un moviment pendular, com si les haguessin acariciat feia poc.

L'home de la jaqueta de mariner el va mirar.

—En Pak va dir que vostè sabia anglès.

—Una mica. Parli a poc a poc.

L'home va tancar la porta darrere seu. La boira havia deixat pas a la pluja un altre cop. No sabia del cert quan havia passat, però feia dies que plovia, setmanes, i el soroll de l'aigua estava tan integrat en aquell món que ja ni el sentia. Només de tant en tant feia un temps sec; el món era un lloc que regalimava aigua.

—Té medicina? —va preguntar el vell—. Tinc diners per pagar.

—No vull diners. En Pak ja l'hi devia dir.

El vell va fer un sospir i va moure el cap amb impaciència.

—No hauria d'haver dit res, ell. Digui què vol.

Darrere l'home de la jaqueta de mariner, un gos extraviat coixejava carreró avall, avançant sobre tres potes i ullant els homes. El pèl moll li brillava com el d'una foca.

—Imagini's que tenim rates —va dir l'home—. De les difícils.

—Marina de seu país pot matar unes quantes rates. Fins i tot capità de junc més pobre ho fa cada dia. Faci servir arsènic.

—No. Jo... nosaltres... volem un mètode. El que va descriure en Pak. Alguna cosa que faci efecte de seguida. Que a la rata no li faci mal a la panxa. Ni tingui mal de cap. Les altres rates han de pensar que aquella rata s'ha adormit i no s'ha despertat.

—Com si Déu se l'emporta en un instant.

—Exactament. Així, les altres rates no pensaran que el que li ha passat a la rata no és natural.

El vell va brandar el cap.

—Molts ho han desitjat, això. Però això que vostè demana... si existeix... qualsevol que ho tingui és quasi com Déu.

—Què vol dir?

—Déu té poder per concedir la vida i la mort, no? El que en-

via un altre cap a Déu en un instant posseeix la meitat d'aquest poder.

—No. Tots tenim aquest poder. Només el mètode és diferent.

—Quan mètode sembla la crida de Déu, és una altra cosa —va dir l'herbolari—. Més que mètode. Aquesta mena de coses haurien de ser brutals i òbvies. Per això vivim tots plegats en pau.

El vell va aixecar la mà i va assenyalar el carreró de darrere l'home.

—És seu, el gos?

—Mai no l'havia vist.

L'herbolari va entrar de nou a la botiga i va deixar la porta oberta. Passat el ginseng, sota un rengle de decantadors, s'hi veia una pila desordenada de banyes. Va tornar amb una olla petita de fang en una mà i amb una capsa de bambú encara més petita a l'altra. Va deixar l'olla sobre l'empedrat del carrer. De dins de la capsa va treure una ampolleta de vidre com les que contenen perfum o tinta. El vidre no era polit i es veia bombat. L'ampolleta tenia un tap i el caire era irregular i segellat amb cera. A dins, s'hi veia un líquid transparent com l'aigua de la pluja, però lliscós i oliós. L'herbolari va aixecar la cera amb l'ungla del dit, va pessigar el tap amb el dit gros i l'índex i va treure d'algun lloc una canya prima i llarga amb la punta tallada de biaix i esmolada com la d'una agulla. Va ficar la canya dins de l'ampolleta. Quan la'n va treure, una diminuta quantitat del líquid havia pujat per la canya i una gota mirallejava a l'extrem. L'herbolari es va inclinar cap al carreró i va fer un xiulet agut. Com que no va passar res, va fer petons a l'aire, i l'altre home es va esborronar. El gos de tres potes va acostar-se cap a ells coixejant sota la pluja i, remenant la cua, va ensumar l'olla i es va posar a llepar.

—Això no cal —va dir l'home.

—Com, si no, sabrà què li he donat? —va replicar l'herbolari.

El to de la seva veu no era afable. Va abaixar la punta esmolada de la canya fins que va ser a un pam de la creuera del gos i aleshores va fer un delicat gest descendent amb el canell. La punta de la canya va baixar, va punxar el gos i es va aixecar una altra vegada. Al començament va semblar que el gos no se n'havia adonat.

—He dit que això no calia, per l'amor de Déu!

L'herbolari callava. Després no van haver de fer altra cosa que quedar-se allà drets contemplant la pluja que queia gairebé imperceptible, tret de quan el vent la regirava.

Quan el gos es va quedar estirat i immòbil, l'herbolari va tornar a tapar l'ampolleta i va enroscar el tap dos cops. Per primera vegada, l'home es va fixar en la cinta petita i verda que envoltava el coll de l'ampolleta i en la qual es veia una renglera de lletres hangul. L'home no sabia llegir hangul, però no hi feia res. Ja sabia què volien dir.

L'herbolari va ficar l'ampolleta dins de la capsa de bambú. Després va llançar la canya al carreró i va clavar una puntada de peu a l'olla, que es va esmicolar contra l'empedrat, i la pluja va començar a endur-se'n el contingut.

—Ningú no pot fer servir. Risc és petit, però n'hi ha. Val més trencar que entrar a dins. Entén?

—Sí.

—Aquesta nit deixaré mans en remull amb lleixiu. Entén, això?

L'home va fer que sí amb el cap. Es va treure un flascó de la butxaca.

—Penicil·lina —va dir—. No és cap remei. No hi ha cap garantia.

L'herbolari va agafar el flascó. El va mirar a la llum sangonent de la llanterna i el va sacsejar.

—Que petit —va dir.

—Una píndola cada quatre hores. El seu nét les ha de prendre totes, encara que es trobi més bé abans que s'hagin acabat. Ho ha entès? Totes.

El vell va fer que sí amb el cap.

—No li puc garantir res.

—Anirà bé. No crec gaire en sort. Jo crec que canviem una vida per una altra.

L'herbolari va allargar-li la capsa de bambú. Li va venir un espasme a la mà, o potser estava alterat. No li havia tremolat gens la mà quan aguantava la canya.

L'home es va ficar la capsa de bambú a la butxaca de la jaqueta

de mariner. No va dir ni adéu, només es va girar i va enfilel el carreró, passant per davant de la casa de banys des de la qual encara s'escampava la veu de Doris Day en la foscor de la nit. Per costum, es va ficar la mà a la butxaca de la jaqueta i, tot i que sabia que no ho hauria de fer, amb les puntes dels dits va resseguir els caires de la capsa.

Quan va arribar al carrer, es va aturar i va parpellejar a la claror estrident dels rètols multicolors dels bars, després va mirar enrere per última vegada. Al lluny, el vell herbolari era a fora, sota la pluja, una figura inclinada que caminava feixugament per sobre els llambordins i la brutícia del carreró mig empedrat. Havia agafat el gos per les potes del darrere i l'arrossegava cap a algun lloc, però l'home no sabia on.



PRIMERA PART

ELS FILLS DEL FORTE





UN GRAPAT DE FULLES

L'ANY 1919, L'AVI DE L'EDGAR, que era rampellut de mena, va comprar les terres de la família, i tots els edificis, a un home que no havia conegut mai, a un tal Schultz, que, d'altra banda, deu anys abans havia plantat una brigada de fustaires després d'haver vist afluir-se les cadenes d'un trineu carregat fins a dalt de troncs. Vint tones de fusta d'auró van rodolar i van colgar un home que era just al lloc on Schultz havia estat uns moments abans. Mentre ajudava a treure els troncs de les restes d'aquell desgraciat, Schultz es va recordar d'un bonic tros de terra que s'estenia al nord i a l'oest de Mellen. El matí que va signar els papers, va muntar un dels seus ponis i pel camí forestal va anar a la seva nova propietat, va escollir un punt situat en una clariana sota un turó i al vespre ja hi tenia un cobert de troncs. L'endemà va anar a buscar l'altre poni, va omplir de provisions un carro amb jou, i tots tres van tornar cap a aquella casa rudimentària: Schultz a peu, amb les regnes a la mà, i els ponis equipats amb els arreus al darrere, estirant el carro, entremig dels cruixits de l'eix ressec. Durant els primers mesos, ell i els ponis van dormir l'un al costat dels altres dins del cobert de troncs i molt sovint, somiant, Schultz sentia l'espetic que havien fet les cadenes de la càrrega de troncs d'auró quan s'havien trencat.

Va provar de guanyar-se la vida muntant una granja lletera. Durant cinc anys va preparar la terra, va netejar un camp d'unes deu hectàrees, en va assecar un altre i va aprofitar la fusta dels arbres que tallava per fer un cobert, un graner i una casa, en aquest ordre. Per no haver de sortir a fora a buscar aigua, va cavar un pou al forat que després es va convertir en el celler de la casa.

Com que havia ajudat a aixecar graners des de Tannery Town fins a Park Falls, molta gent el va ajudar quan va voler fer-se el seu.

Dia i nit arrencava soques. El primer any va esterrossar i aplanar el camp de migdia una dotzena de vegades, fins que els ponis i tot se'n van cansar. Va apilar rocs a les vores dels camps en munts allargats i va cremar les soques fent fogueres que es veien des de Popcorn Corners (el poble més proper, si se'n podia dir poble), i fins i tot des de Mellen. Va aconseguir aixecar una sitja de pedra i ciment més alta que el graner, però mai no va arribar a cobrir-la. Va barrejar llet, oli de llinosa, rovell i sang i va fer servir la mescla per pintar el graner i el cobert de color vermell. Al camp de migdia va plantar fenc, i al de ponent, blat de moro, perquè era un camp humit i el panís hi creixeria més de pressa. Durant el darrer estiu que va viure a la granja fins i tot va llogar dos homes del poble. Però quan s'acostava la tardor, va passar alguna cosa, ningú no va saber què, i va fer una collita primerenca i magra, va subhastar el bestiar i els estris agrícoles i se'n va anar, tot en l'espai de poques setmanes.

Aquells mateixos dies, en John Sawtelle es dirigia cap al nord sense cap pensament ni intenció de comprar una granja. De fet, havia ficat els ormeigs de pescar dins del Kissel i havia dit a la Mary, la seva dona, que havia d'anar a portar un cadell a un home que havia conegut en l'últim viatge. Cosa que era certa, en part. El que no li havia esmentat era que portava un collar de més a la butxaca.

Aquella primavera, la Violet, la seva gossa, que era bona però eixelebrada, havia cavat un forat per travessar la tanca quan estava en zel i havia recorregut els carrers tota engrescada. Finalment, van acabar empaitant set cadells pel pati del darrere. Hauria pogut regalar els gossets a desconeguts, i sabia que ho hauria de fer, però la veritat era que li agradava tenir els cadells per casa. Li agradava d'una manera atàvica i obsessiva. La Violet era el primer gos que havia tingut mai, i els cadells eren els primers amb els quals havia passat estones, i les bestioles clapien, li rosegaven els cordons de les sabates i el miraven als ulls. A la nit escoltava

discos assegut a l'herba darrere la casa i ensenyava als cadells petits trucs, que els animals aviat oblidaven, mentre ell i la Mary parlaven. S'acabaven de casar, o gairebé. Es passaven hores i hores allà asseguts, i per a ell aquella era la millor època de la seva vida fins aleshores. En nits com aquella, se sentia connectat a alguna cosa antiga i important que no sabia descriure.

Però no li agradava la idea que un dels cadells de la Vi anés a parar a casa d'un desconegut que no estigués prou per ell. L'ideal seria que els pogués col·locar tots a les cases veïnes, perquè així els podria vigilar, els podria veure créixer, encara que fos de lluny. De ben segur, a no gaire estona a peu de casa seva, hi havia unes quantes criatures que volien un gos. La gent, encara que ho trobés estrany, li deixaria veure els cadells de tant en tant.

Així doncs, ell i un amic havien pujat fins al parc nacional de Chequamegon, un bon tip de cotxe, però valia la pena anar-hi per la pesca. A més, els de la Lliga contra els Bars encara no havien aconseguit entrar als boscos del nord i no era fàcil que ho fessin, i aquesta era una de les altres coses que li agradaven de la zona. S'havien aturat al Hollow de Mellen i havien demanat una cervesa, i mentre la feien petar, va entrar un home seguit d'un gos, un gos gros, gris i blanc, amb taques marrons, una mena de barreja de husky i pastor alemany o alguna cosa semblant, una bèstia que tenia el pit fondo, un posat majestuós i una manera de caminar alegre i airosa. Semblava que tots els del bar el coneixien, i el gos va fer una volta pel local saludant els parroquians.

—És un animal bonic —va comentar en John Sawtelle, observant el gos mentre passava entre els clients buscant cacauets i carn salada i fumada.

Aleshores va convidar a una cervesa l'amo del gos a tall de presentació.

—Es diu Captain —va dir l'home.

Va fer un senyal al cambrer de darrere la barra perquè cobrés. Llavors amb la cervesa a la mà, va fer un xiulet breu i el gos s'hi va acostar trotant.

—Cappy, saluda aquest home —li va manar.

El Captain va mirar cap amunt i va aixecar una pota per saludar.

La primera cosa que va impressionar l'avi de l'Edgar va ser les dimensions del gos. La segona no era tan tangible, alguna cosa dels seus ulls, la manera com el gos li aguantava la mirada. I, mentre sostenia la pota del Captain, a en John Sawtelle li va venir una idea al cap. Una visió. Últimament, havia passat tant de temps amb els cadells que es va imaginar el Captain quan era un cadell. Després va pensar en la Vi, que era el millor gos que havia conegut fins aleshores, i en el Captain i la Vi combinats en un gos, un cadell, cosa que era una bestiesa, perquè ja en tenia massa, de gossos. Va deixar anar la pota del Captain, el gos es va allunyar trotant, ell es va tornar a girar cap a la barra i, procurant treure's del cap aquella visió, va preguntar on podria trobar *lucis masquinongis*. Al llac Clam no picaven. I a la zona hi havia molts llacs petits.

L'endemà al matí van baixar de nou al poble a esmorzar. La cafeteria estava situada al davant de l'ajuntament de Mellen, un edifici gran i més aviat quadrat que tenia una cúpula molt peculiar orientada a la carretera. Davant per davant s'aixecava una font blanca de tres pisos, amb una pica que estava a l'altura d'una persona, una altra de més baixa per als cavalls i una de més petita per a no se sabia ben bé què. Quan es disposaven a entrar a la cafeteria, un gos va aparèixer a la cantonada i va passar tot xano-xano per davant seu. Era el Captain. Per ser un gos d'estructura tan ferma, caminava amb un pas molt lleuger, aixecant i abaixant les potes com si uns cordills invisibles les hi aguantessin i només es moguessin per guiar l'animal. L'avi de l'Edgar es va aturar a la porta de la cafeteria i el va observar. Quan el Captain va ser davant de l'ajuntament, es va girar cap a la font i va beure a la pica més baixa.

—Va, entrem! —el va acuitar el seu company—. Que em moro de gana!

Del carreró de vora l'ajuntament va sortir una gossa, seguida de mitja dotzena de cadells. La gossa i el Captain van fer un *chassé* elaborat, ensumant-se per darrere i acostant el musell al coll de l'altre, mentre els cadells s'entrebancaven als seus peus. El Captain es va inclinar cap als petits i els va fer rodolar d'un en un clavant-los una empenta a la panxa amb el morro. Després es va

posar a córrer pel carrer, es va girar i va lladrar. Els cadells van començar a seguir-lo. Al cap de poca estona, els va fer tornar a la font, giravoltant amb els petits estalonant-lo, mentre la mare s'ho mirava estirada a l'herba i panteixant.

Una dona amb davantal va sortir per la porta de la cafeteria, va passar arran dels dos homes i va mirar.

—Aquest és el Captain i la seva senyora —va dir—. Fa una setmana que es troben aquí amb els petits. Des que els cadells de la Violet s'han fet prou grans per seguir-los.

—Els cadells de qui? —va demanar l'avi de l'Edgar.

—Doncs de la Violet! —La dona se'l va mirar com si fos ximple.— La mare. Aquella gossa d'allà.

—Jo tinc una gossa que es diu Violet —va dir ell—. I té uns cadells d'aquesta edat, si fa no fa.

—Ves per on! —va dir la dona, sense ni gota d'interès.

—No és una coincidència, que trobi una gossa que es diu com la meua i que té uns cadells del mateix temps?

—Què vol que li digui. Potser aquestes coses passen sovint.

—Hi ha coses que sí que passen cada matí —va interrompre'ls l'amic—: em desperto, tinc gana i esmorzo. Increïble.

—Fes, fes! —va dir en John Sawtelle—. Jo no tinc gana de totes maneres.

I tot seguit va enfilat el carrer polsegós i es va dirigir cap a l'ajuntament.

Quan finalment es va asseure per esmorzar, la cambrera va aparèixer a la taula amb el cafè.

—Si tant li interessien aquells cadells, en Billy potser n'hi vendrà un —va dir—. No els pot ni regalar perquè aquí ja hi ha molts gossos.

—Qui és en Billy?

La cambrera es va girar i va assenyalar cap a la barra. Assegut en un dels tamborets, l'amo del Captain bevia cafè i llegia el *Sentinel*. L'avi de l'Edgar va convidar l'home a la seva taula. Quan ja s'havien assegut tots, va demanar-li si els cadells eren seus de debò.

—Uns quants —va dir en Billy—. El Cappy va prenyar la Violet. He de col·locar la meitat de la cadellada. Però em sembla que me'ls quedaré tots. El Cap els adora; a més, des que l'Scout es va escapar l'estiu passat, només tinc un gos i se sent sol.

L'avi de l'Edgar va parlar dels seus cadells, i de la Vi, esplaiant-se en les qualitats de la gossa, i després va proposar d'intercanviar un cadell per un altre. Va dir a en Billy que podria triar el que volgués de la Vi i que, a més, podria decidir quin cadell del Captain voldria donar a canvi, encara que preferiria un mascle, si no li feia res. Llavors va rumiar una bona estona i va repassar el que havia demanat: es quedaria el cadell «més espavilat» que li volgués donar en Billy, tant si era mascle com femella.

—Però no volies menys gossos a casa? —li va recordar el seu company.

—He dit que volia trobar una llar per als cadells, que no és el mateix.

—Em fa l'efecte que la Mary no ho veurà de la mateixa manera. Només és una suposició.

En Billy es va beure el cafè i va dir que, tot i que hi estava interessat, no li feia gràcia haver de recórrer pràcticament tot Wisconsin per anar a buscar un cadell. La taula era a prop del finestral del davant, i en John Sawtelle podia veure el Captain i les seves cries rodolant per l'herba. Els va observar una estona, fins que es va girar de cara a en Billy i li va prometre que triaria el millor cadell de la Vi i que l'hi portaria a casa, mascle o femella, el que ell volgués. I si no li agradava, no farien tracte i tots contents.

I així va ser com aquell setembre en John Sawtelle va anar amb cotxe cap a Mellen amb un cadell en una capsa i una canya de pescar al seient del darrere, xiulant «Shine On, Haverst Moon». Ja havia decidit posar el nom de Gus al nou cadell.

A en Billy i al Captain els va agradar de seguida, el cadell de la Vi. Els dos homes van anar al pati del darrere de la casa d'en Billy per parlar dels mèrits de cadascuna de les cries del Captain, i al cap d'una estona un dels cadells es va acostar ensopgant, cosa que va resoldre el problema. En John Sawtelle va posar el collar al cadell i van passar la tarda aparcats vora el llac, pescant des de

la riba. El Gus va menjar trossos de perca sol rostida a l'ast, i van dormir allà mateix, davant d'una foguera, el collar del gos estacat al cinturó d'en John Sawtelle amb una corda ben llarga.

L'endemà, abans de tornar a casa, a l'avi de l'Edgar li va venir de gust fer un tomb amb cotxe. Aquella zona era una barreja interessant: els trossos on havien talat els arbres eren més lletjos que un pecat, però les parts boniques ho eren de debò, de boniques, com ara les cascades, i una part de les terres de conreu de l'oest. Sobretot els boscos muntanyosos situats al nord del poble. A més, hi havia poques coses que li agradessin més que conduir el Kissel per carreteres secundàries.

A última hora del matí circulava per una carretera sense asfaltar i plena de sots. Les branques dels arbres formaven un entramat. A dreta i esquerra, el sotabosc espès amagava tot el que era a més de vint metres dins del bosc. Quan la carretera finalment va pujar cap a una clariana, va tenir al davant una vista de la serrallada de Penokee que s'estenia ondulant fins a ponent, i un bosc maragda intacte que s'allargava cap al nord i feia l'efecte que arribava fins a les vores de granit del llac Superior. Al peu del turó s'aixecava una granja blanca amb un enorme graner vermell. Arraulit prop de la façana del graner, s'hi veia un cobert de la llet. Al darrere s'enlairava una sitja de pedra descoberta. Vora la carretera, un rètol de lletres mal fetes deia: «ES VEN».

Va agafar el camí de la casa marcat per unes roderes. Va aparcar i va espigar per les finestres de la sala d'estar. No hi havia ningú. La casa no es veia gaire acabada per dins. Va caminar amb pas ferm pels camps amb el Gus als braços i, quan va tornar, es va deixar anar al marxapeu del Kissel i va contemplar els núvols tardorencs del cel.

En John Sawtelle llegia molt i escrivia cartes. Sobretot li agradaven els diaris de ciutats llunyanes. Feia poc, per casualitat, havia llegit un article sobre un home que es deia Gregor Mendel, un monjo austríac, que havia fet uns experiments interessants amb pèsols. Per començar, havia demostrat que podia predir l'aspecte que tindrien els brots de les seves plantes: el color de les flors i tot això. Mendelisme, en deien: l'estudi científic de l'herència. L'article tractava de les fantàstiques aplicacions que

tenia en la cria de bestiar. L'avi de l'Edgar havia quedat tan fascinat que havia anat a la biblioteca, havia buscat un llibre sobre Mendel i se l'havia llegit de dalt a baix. De tant en tant rumiava sobre el que havia après. Va tornar a pensar en la visió (si en podia dir així) que havia tingut quan havia agafat la pota del Captain al Hollow. Era un d'aquells dies rars en la vida d'una persona en què tot sembla que està relacionat. Tenia vint-i-cinc anys, però en el decurs de l'any anterior els cabells se li havien tornat grisos. Al seu avi ja li havia passat el mateix, però el seu pare s'acostava als setanta amb una bona mata de cabells ben negres. Als seus germans més grans no els havia passat res d'això, encara que un tenia el cap pelat com un ou. Ara, quan en John Sawtelle es guaitava al mirall, se sentia una mica com un pèsol mendelià.

Assegut sota el sol, observava el Gus, de potes gruixudes i maldestre, mentre immobilitzava una llagosta, se la ficava a la boca, movia el cap amb fàstic i es llepava el morro. Quan havia començat a asfixiar la llagosta amb la paret del coll, de sobte es va adonar que l'avi de l'Edgar se'l mirava, amb els talons clavats a la terra del camí de la casa i la punta dels peus orientada cap al cel. El cadell va fer salts, simulant sorpresa, com si mai no hagués vist aquell home. Va avançar tentinejant per investigar i va fer dues capitombes abans d'arribar fins on era ell.

Aquell lloc era molt bonic, va pensar en John Sawtelle.

Explicar a la seva dona per què havia portat el Gus era el que menys el preocupava.

De fet, l'enrenou no va durar gaire. Quan volia, l'avi de l'Edgar sabia irradiar un entusiasme encisador, un dels motius pels quals la Mary s'hi havia sentit atreta. Va saber-li explicar molt bé com aniria tot. A més, feia més d'un any que vivien a casa dels pares de la Mary, i tenia moltes ganes de tenir-ne una de pròpia. Van acabar d'enllestir la compra del terreny per correu i telegrama.

Això ho va saber l'Edgar quan era petit, perquè els seus pares guardaven els documents més importants en una capsa de municions al fons de l'armari de la seva habitació. La capsa era d'un gris militar i tenia una tanca molt grossa en un costat; a més, era

de metall i, per tant, a prova de ratolins. Quan els seus pares no hi eren, ell la treia d'amagat i repassava el que hi havia a dins. Hi guardaven les partides de naixement, i també el certificat de matrimoni, l'escriptura i el títol de propietat de les terres. Però el que més li interessava era un telegrama: un full de paper gruixut que començava a tornar-se groc, amb el nom de la Western Union a la capçalera, i un missatge que consistia en només sis paraules, enganxades al dors en rengles: OFERTA ACCEPTADA VEGI ADAMSKI ASSUMPTE DOCUMENTS. Adamski era l'advocat del senyor Schultz; la seva signatura apareixia en uns quants documents de la capsa. La goma que enganxava aquelles paraules al telegrama s'havia assecat amb el pas dels anys, i cada cop que l'Edgar el treia queia un mot. El primer que va saltar va ser DOCUMENTS, després ASSUMPTE, després VEGI. Finalment, l'Edgar ja no va treure més el telegrama, perquè tenia por que quan li caigués la paraula ACCEPTADA a la falda, la seva família perdria el dret a la terra.

No sabia què fer de les paraules que s'havien desenganxat. Com que no li semblava correcte llençar-les, les va deixar dins de la capsa de municions amb l'esperança que ningú no se n'adonés.

L'escassa informació que tenien de Schultz l'havien tret dels edificis que havia construït i en els quals ara ells vivien; així, per exemple, com que els Sawtelle havien fet moltes reformes, sabien que Schultz no feia servir nivells ni cartabons, i que no coneixia la regla del tres-quatre-cinc per escairar: marcar un catet de tres polzades i l'altre de quatre de manera que la hipotenusa en fes cinc. Sabien que quan tallava la fusta, la tallava tota alhora, i si el tros era massa curt, ho arreglava afegint-hi trossos prims i uns quants claus més, i si era massa llarg, el falcava esbiaixat. També sabien que era garrepa, perquè va farcir les parets del soterrani amb rocs per estalviar-se el preu del ciment, i cada primavera, l'aigua es filtrava per les escletxes fins que el soterrani quedava inundat fins a l'alçada del turmell. Era per això, deia el pare de l'Edgar, que sabien que Schultz mai no havia posat ciment al soterrani.

També sabien que a Schultz li agradava estalviar (li havia d'agradar per poder viure als boscos), perquè la casa que havia construït era una versió en miniatura del graner, totes les seves dimensions dividides per tres. Per veure'n la semblança, era millor plantar-se al camp de migdia, vora el bosc de bedolls i la petita creu blanca del fons. Amb una mica d'imaginació, obviant els canvis que hi havien fet els Sawtelle, com ara l'ampliació de la cuina, un segon dormitori i el porxo del darrere que s'estenia per tot el costat de ponent, es veia que la casa tenia la mateixa teulada de mansarda, que a l'hivern escup tan bé la neu, i que tenia les finestres just on es veia la porta holandesa a l'extrem del graner. La punta de la teulada fins i tot sobresortia per damunt del camí com si fos una caputxeta de palla, molt bufona però inútil. Els edificis eren rabassuts, agradables i senzills, com una vaca i el seu vedell pasturant. A l'Edgar li agradava mirar el pati; aquella devia ser la vista que tenia Schultz cada dia mentre treballava al camp recollint rocs, arrencant soques o arreplegant el ramat per passar la nit.

Hi havia moltes preguntes que no es podien respondre només amb fets. En aquell temps, hi havia hagut cap gos que guardés les vaques? Hauria estat el primer gos de la casa, i a l'Edgar li hauria agradat saber-ne el nom. Què feia Schultz a la nit, sense televisió ni ràdio? Ensenyava el seu gos a apagar les espelmes? Escampava pólvora damunt dels ous de l'esmorzar, com els *voyageurs*?* Criava gallines i ànecs? Es passava les nits assegut amb l'escopeta a la falda per matar guineus? A ple hivern, baixava corrents i cridant pel camí de carro per anar al poble, borratxo i avorrit, i mig embogit per culpa de l'etern acord d'harmònica que tocava el vent en travessar el marc de la finestra? Una fotografia de Schultz era demanar massa, però el noi, dins seu, se l'imaginava sortint dels boscos com si el temps no hagués passat, disposat a tornar a provar de conrear la terra: un home fort i seriós, amb un bigotí re-

* Boscater, barquer o guia que transportava mercaderies per a les companyies de pells entre estacions remotes al Canadà i al nord-oest dels Estats Units. Com que no tenien pebre, feien servir pólvora per donar gust als menjars. (*N. de la t.*)

cargolat, celles espesses i ulls marrons i tristos. Devia caminar gronxant-se, de tantes hores de muntar ponis, i devia tenir un aire elegant. Quan es parava per rumiar alguna cosa, es devia posar les mans sobre els malucs, devia tirar endavant un peu clavant el taló a terra i devia xiular.

Més proves de Schultz: quan van obrir una paret per canviar una finestra que s'havia podrit, van trobar coses escrites amb llapis a la fusta.

$$25 \frac{1}{4} + 3 \frac{1}{4} = 28 \frac{1}{2}$$

I en una altra biga, una llista:

- llard
- farina
- quitrà 20 litres
- llumins
- cafè
- 2 lliures de claus

L'Edgar va quedar parat de trobar paraules dins de les parets de la casa, escrites per un home que ningú no havia vist mai. Li va fer venir ganes d'esbotzar totes les parets i comprovar si hi havia res escrit al contorn de la teulada, sota les escales, sobre les portes. Passat un temps, només amb el pensament, l'Edgar va crear una imatge de Schultz tan detallada que ni li calia tancar els ulls per veure-la. I, sobretot, comprenia el motiu pel qual Schultz havia abandonat tan misteriosament la granja: s'hi sentia sol. Al cap de quatre hiverns, Schultz ja no va poder suportar més estar-se allà tot sol amb els ponis i les vaques, sense poder parlar amb ningú, sense ningú que veiés el que havia fet ni ningú a qui explicar el que havia passat: sense ningú que fos testimoni de la seva vida. En els temps de Schultz, com en els de l'Edgar, no hi havia cap veí a les envistes. Les nits devien ser inquietants.

Així doncs, Schultz se'n va anar, potser cap al sud, cap a Milwaukee, o cap a l'oest, cap a Saint Paul, amb l'esperança de trobar una dona que volgués tornar amb ell per ajudar-lo a netejar la resta de la terra i fundar una família. Però hi va haver alguna cosa que no el va deixar tornar. Potser la seva dona no podia sofrir la

vida al camp. Potser algú va caure malalt. Impossible saber-ho, però l'Edgar estava segur que Schultz havia acceptat l'oferta del seu avi amb dubtes. I era per això, creia ell, que les paraules queien del telegrama.

Naturalment, no hi havia cap motiu per preocupar-se, i l'Edgar ho sabia. Tot allò havia passat quaranta anys abans que ell nasqués. Els seus avis van anar a viure a la granja sense cap incident, i quan l'Edgar va venir al món, feia tant de temps que els Sawtelle vivien en aquell lloc que ja ningú no es recordava de quan hi havien arribat. En John Sawtelle va trobar feina a la fàbrica de fullola del poble i va fer menar els camps que Schultz havia desbrossat. Sempre que veia un gos que li agradava, s'ajupia i li mirava els ulls. De vegades feia un tracte amb l'amo. L'avi de l'Edgar va convertir l'immens graner en una gossera i va perfeccionar el do que tenia per criar gossos, uns gossos tan diferents dels pastors alemanys, dels llebrers, dels perdiguers i dels gossos dels trineus que feia servir per criar, que tothom en va començar a dir «gossos Sawtelle».

I en John i la Mary Sawtelle van pujar dos nois tan diferents l'un de l'altre com la nit del dia. Un fill es va quedar a la propietat quan l'avi de l'Edgar va jubilar-se al poble un cop va haver enviuat, i l'altre se'n va anar, creien, per sempre.

El que es va quedar a la propietat era el pare de l'Edgar, en Gar Sawtelle.

Els pares de l'Edgar s'havien casat ja grans. En Gar passava de trenta anys i la Trudy no era gaire més jove, i cadascú donava al seu fill una versió diferent de la manera com es van conèixer, sobretot si l'altre era a prop per sentir la conversa.

—Va ser amor a primera vista —li deia la mare, cridant ben fort—. No em podia treure els ulls de sobre. Em feia passar molta vergonya. M'hi vaig casar per compassió.

—No ho creguis pas, això! —responia a crits el seu pare des de l'altre costat de l'habitació—. Em va empaitar com una beneita! Se'm tirava als peus sempre que podia. Els metges van dir que podia ser un perill per a si mateixa si no me l'enduia.

Sobre aquest tema, l'Edgar mai no sentia la mateixa versió dues vegades. Tan aviat s'havien conegut en un ball a Park Falls com ella s'havia parat a ajudar-lo a reparar una roda punxada de la camioneta.

Va, si us plau!, els suplicava l'Edgar.

La veritat era que feia molt de temps que s'havien conegut per correspondència. S'havien conegut a la consulta d'un metge, tots dos plens de grans del xarmpió. S'havien conegut en uns grans magatzems per Nadal, quan tots dos van voler agafar l'última joguina que quedava en una prestatgeria. S'havien conegut quan en Gar col·locava un gos a Wausau. Sempre competien l'un amb l'altre, a veure qui la deia més grossa, fins que convertien l'anècdota en una aventura fantasiosa en la qual fugien d'un perill a trets i corrien cap a l'amagatall que Dillinger tenia als boscos del nord. L'Edgar sabia que la seva mare havia crescut a l'altre costat de Superior, a la frontera de Minnessota, passant d'una família adoptiva a una altra, però no en sabia res més. No tenia germanes ni germans i cap parent no hi anava mai de visita. De vegades arribaven cartes adreçades a ella, però no tenia pressa per obrir-les.

A la sala d'estar hi havia una fotografia dels pares de l'Edgar feta el dia que un jutge els va casar a Ashland: en Gar vestit de gris, la Trudy amb un vestit blanc que li arribava fins als genolls. Aguantaven un ram de flors entre tots dos i feien un posat tan solemne que l'Edgar amb prou feines els reconeixia. El seu pare va demanar al doctor Papineau, el veterinari, que vigilés els gossos mentre ell i la Trudy feien el viatge de nuvis al comtat de Door. L'Edgar havia vist fotografies fetes amb la càmera Brownie del seu pare: tots dos asseguts en un embarcador, amb el llac Michigan al fons. I res més, les úniques proves: un certificat de matrimoni a la capsa de municions, quatre fotografies de caires ondulats.

Quan van tornar del viatge de nuvis, la Trudy va començar a treballar a la gossera. En Gar feia criar els gossos, els ajudava a parir i col·locava els cadells, mentre que la Trudy s'encarregava d'ensinistrar els animals, cosa que, fos com fos que s'haguessin conegut ells dos, feia amb molta traça. Al pare de l'Edgar no li feia res admetre les seves limitacions com a ensinistrador. Era

massa tou i no s'hi amoinava gens, si els gossos no acabaven de fer bé el que els manaven. Els gossos que ensinistrava ell mai no aprenien la diferència entre «seu», «jau» i «quiet»; arribaven a entendre que s'havien de quedar si fa no fa on eren, però de vegades es deixaven anar a terra o feien unes quantes passes i s'asseien, o s'incorporaven en comptes de quedar-se ajaguts a terra, o s'asseien en comptes d'estar-se drets. Al pare de l'Edgar sempre li havia interessat més saber què preferien fer els gossos, tret que havia heretat del seu pare.

La Trudy ho va canviar tot. Com a ensinistradora era implacable i precisa, i es movia amb els mateixos gestos enèrgics que havia vist fer a les mestres i infermeres. I tenia uns reflexos singulars —era capaç de corregir un gos amb la corretja tan de pressa que feia petar de riure només de veure-ho. En un tres i no res aixecava les mans enlaire i se les tornava a posar a la cintura, el collar del gos s'estrenyia fent un esclafit sord i tot seguit es tornava a aflluixar, molt de pressa, com un truc de prestidigitació. El gos es quedava amb cara de sorpresa i no entenia qui havia estretat la corretja. A l'hivern feien servir la part frontal i espaiosa de la pallissa per a l'ensinistrament, amb les bales de palla arreglades fent de barrera, i treballaven amb els gossos en aquell món tancat i delimitat a sota pels brins de palla escampats per terra, a dalt per la tosca biga carenera i els taulons nuosos del sostre, que formaven una volta ombrívola esquixada de claus que aguantaven les teules i els puntets de llum, per l'entramat de bigues situades a mitja altura, i per tota la meitat posterior de la pallissa, atapeïda de columnes de deu, onze i dotze bales de palla. Així i tot, l'espai buit era enorme. Treballant allà dins amb els gossos, la Trudy treia la seva part més carismàtica i imperiosa. L'Edgar l'havia vista travessar la pallissa d'una correguda, agafar pel collar un gos que es negava a asseure's i fer-lo baixar fins a terra, tot en un sol moviment. Fins i tot el gos quedava parat, i llavors saltava, giravoltava i li llepava la cara, com si la Trudy hagués fet un miracle.

Tot i que els pares de l'Edgar feien bromes evasives sobre la manera com s'havien conegut, hi havia preguntes que responien amb franquesa. De vegades s'esplaiaven una bona estona parlant-

li d'ell, del dia que va néixer, del neguit que els causava no sentir-li la veu; li explicaven que ell i l'Almondine ja jugaven junts abans que deixés el bressol. Com que cada dia treballava al costat dels seus pares a la gossera, raspallant els gossos, posant-los noms o cuidant-los mentre s'esperaven per fer els exercicis d'ensinistrament, tenia molt de temps per fer preguntes amb signes, esperar i escoltar. En els moments més tranquils, fins i tot parlaven de les coses tristes que havien viscut, i la més trista de totes era la història de la creu sota els bedolls del camp de migdia.

Volien un nen. Era la tardor del 1954 i feia tres anys que s'havien casat. Van preparar una de les habitacions de dalt per a la criatura, van comprar un balancí, un bressol amb un mòbil penjant i un tocador, tot pintat de blanc, i van traslladar el seu dormitori a dalt, a l'habitació del davant. La primavera següent, la Trudy va quedar embarassada. Al cap de tres mesos va tenir un avortament. Quan va arribar l'hivern va tornar a quedar embarassada i de nou va avortar al cap de tres mesos. Van anar a veure un metge a Marshfield, que els va preguntar què menjaven, quins medicaments prenién, si fumaven i bevién gaire. El metge va fer una anàlisi de sang a la mare i va dir que estava perfectament bé. «Hi ha dones que hi són propenses», va dir el metge. «Esperin un any». Va aconsellar a la mare que no fes esforços.

Al final del 1957, la Trudy va quedar embarassada per tercera vegada. Es va esperar fins que en va estar segura, i una mica més i tot, abans no va donar la notícia, el dia de Nadal. La criatura, va calcular, naixeria pel juliol.

Sense oblidar l'advertiment del metge, van canviar els horaris de la gossera. La Trudy encara s'encarregava dels cadells més petits, però quan arribava l'hora de treballar amb els que tenien un any, tossuts i prou forts per fer-la caure, en Gar anava a la pallissa. No era fàcil per a ningú. Sense adonar-se'n, la Trudy es posava a ensinistrar els gossos per mitjà d'en Gar, però el seu home no tenia gaire traça amb la corretja. Asseguda en una bala, cridava «Ara!, ara!», ben empipada, cada vegada que en Gar no corregia algun defecte dels cadells, cosa que passava sovint. Al

cap d'una estona, els gossos paraven atenció a la Trudy, encara que fos en Gar qui aguantés la corretja. Van aprendre a treballar amb tres gossos alhora, dos drets al costat de la mare de l'Edgar mentre el pare brandava la corretja del tercer i li feia fer exercicis de saltar obstacles, anar a buscar objectes, quedar-se quiet i aguantar l'equilibri. Com que no tenia res més per fer, la Trudy ensenyava als gossos que s'esperaven exercicis d'agafar objectes amb la boca i aguantar-los sense estrènyer. En dies com aquells, plegava de la pallissa més cansada que si hagués treballat tota sola. En Gar es quedava una estona més per fer les feines del vespre. Aquell hivern va fer molt fred i de vegades trigaven menys a anar de la gossera al porxo que a posar-se la jaqueta.

Als vespres, rentaven els plats. Ella els fregava i ell els eixugava. De vegades en Gar es posava el drap a l'espatlla, envoltava la Trudy amb els braços i li posava les mans sobre la panxa amb l'esperança de sentir la criatura.

—Té —li deia ella, donant-li un plat fumejant—. No t'entretinguis.

Però, reflectida a la finestra glaçada de sobre l'aigüera, en Gar veia la cara somrient de la seva dona. Una nit de febrer, en Gar va notar un moviment a la panxa sota el palmell de la mà. Una crida d'atenció des d'un altre món. Aquella nit van triar un nom de nen i un de nena, tots dos fent el compte enrere mentalment i pensant que ja havien passat els tres mesos de marge, però sense gosar dir-ho en veu alta.

Per l'abril, unes cortines de pluja grisa van caure damunt del camp. La neu es va desfer i es va dissoldre en un sol dia i arreu es va escampar un baf aromàtic de vegetació. Se sentia el plof-plof dels ràfecs degotant. I una nit en Gar es va despertar i va veure les mantes apartades i la part del llit que ocupava la seva dona ben amarada. A la claror del llum de la tauleta va veure una taca vermella als llençols.

La va trobar a la cambra de bany, arraulida dins de la banyera de potes. Als braços tenia un nadó perfectament format, amb la pell com de cera blava. El que havia passat, havia passat de pressa, amb poc dolor, i tot i que ella tremolava com si plorés, estava silenciosa. L'únic soroll que se sentia eren els xuclets que feia la pell

humida en contacte amb la porcellana blanca. En Gar es va agenollar vora la banyera i va intentar abraçar-la, però ella es va estremir i el va rebutjar; aleshores ell es va asseure una mica separat i va esperar que parés de plorar o que es deixés anar a pler. Però ella va estirar la mà, va obrir les aixetes i va aguantar els dits sota l'aigua fins que li va semblar que era prou calenta. Va rentar el nadó asseguda a la banyera. La taca vermella de la seva camisa de dormir va començar a tenyir l'aigua. Va demanar a en Gar que anés a buscar una manta de l'habitació de la criatura, va embolicar-hi aquella forma inerta i l'hi va passar. Quan en Gar es va girar per anar-se'n, va notar que ella li posava una mà a l'espatlla, i es va esperar, mirant quan li semblava que havia de mirar i apartant la vista quan creia que no ho havia de fer, i el que va veure va ser que ella s'anava refent, partícula a partícula, fins que finalment es va girar de cara a ell i li va adreçar una mirada que indicava que havia sobreviscut a la desgràcia.

Però a un preu molt secret! Tot i que el fet d'haver viscut en famílies adoptives de petita l'havia sensibilitzada davant la pèrdua d'un familiar, des de sempre havia sentit la necessitat de conservar íntegra la família. Explicar per un sol fet el que va passar més endavant seria negar la predisposició o la capacitat de la naturalesa per crear. Dins del seu cap, on el nadó ja havia viscut i respirat (si més no, les esperances i els somnis que havien donat forma a la criatura), hi havia un espai que no s'esvairia només perquè el nadó hagués mort. Ella no podia deixar aquell lloc buit, ni el podia segellar i oblidar-se'n com si mai no hagués existit. I així va perdurar, un punt fosc i diminut, una llavor negra, un buit en el qual un es podia submergir per sempre més. Aquest era el preu, i només la Trudy el coneixia, però ni tan sols ella no sabia què comportava ni el que arribaria a comportar.

Es va quedar a la sala d'estar amb el nadó i en Gar va portar l'Almondine al taller. D'una punta a l'altra del corredor, els gossos s'estaven drets dins de les gàbies. En Gar va encendre els llums i va mirar de fer un croquis en un tros de paper, però les mans li tremolaven i les dimensions no serien correctes. Amb la serra es va aixecar la pell de dos nusos dels dits i se'ls va embenar amb el que tenien a la farmaciola del graner en comptes de tornar a casa.

Va trigar mig matí a fer una caixa i una creu. No les va pintar perquè hi havia molta humitat i la pintura hauria tardat dies a assecar-se. Va anar al camp de migdia amb una pala i va posar-se a cavar al bosquet de bedolls, que aquella primavera havien mutat l'escorça i ara eren d'un blanc lluent.

Quan va tornar a casa, van posar dues mantes al fons de la caixa i van col·locar-hi el nadó embolicat a dins. No va ser fins llavors que a en Gar se li va acudir que havien de tancar bé la caixa. Va mirar la Trudy.

—L'he de tancar amb claus —va dir—. Me l'enduré al graner.

—No —va contestar la Trudy—. Fes-ho aquí.

En Gar va anar al graner a buscar un martell i vuit claus, i mentre tornava a casa no va parar de rumiar sobre el que estava a punt de fer. Van posar la caixa al mig de la sala d'estar. Es va agenollar al seu davant. Al final semblava una caixa d'embalatge, va pensar, malgrat que havia fet tot el que havia pogut. Va clavar un clau a cada angle i quan n'anava a clavar un al mig de cada costat, de sobte no s'hi va veure amb cor. Va demanar disculpes per aquell gest violent i va repenjar el cap sobre l'ampla fusta de la caixa. La Trudy li va passar la mà per l'esquena sense dir ni un mot.

En Gar va agafar la caixa i la va portar al bosquet de bedolls, llavors la van ficar dins del clot i hi van tirar palades de terra al damunt. L'Almondine, que aleshores només era un cadell, es va estar vora seu sota la pluja. Després va fer un forat al fang amb la pala i va clavar-hi la creu amb la part plana del martell. Quan va alçar la vista, va veure la Trudy estirada inconscient a l'herba nova.

Es va despertar mentre avançaven a tot drap per la carretera asfaltada del nord de Mellen. A l'altra banda de la finestra de la camioneta, la pluja, empesa pel vent, adoptava mitges formes que vacil·laven i es retorcién sobre les cunetes. La Trudy va tancar els ulls, incapaç de mirar sense marejar-se. Va passar aquella nit ingressada a l'hospital d'Ashland, i quan l'endemà a la tarda van tornar a casa, encara plovia, i les formes encara dansaven.

Per la part del darrere, el límit de la seva propietat coincidia amb el curs d'un rierol que baixava en direcció sud i travessava el bosc de Chequamegon. La major part de l'any, el rierol només feia tres o quatre pams d'amplada i era tan poc fondo que podies agafar un roc del llit sense mullar-te el canell. Quan Schultz hi havia aixecat una tanca de filat espinós, havia clavat els pals al mig del rierol.

L'Edgar i el seu pare de vegades s'hi arribaven a peu, a l'hivern, quan només els extrems superiors dels pals de la tanca despuntaven per sobre de la neu acumulada pel vent i se sentien el degoteig i la dringadissa marmòria de l'aigua, perquè encara que el rierol no era prou ample per fondre la neu que el cobria, tampoc no es glaçava. Una vegada, l'Almondine va inclinar el cap en sentir el soroll, va captar d'on sortia i després va enfonsar les potes anteriors a la neu i dins l'aigua gelada. Quan l'Edgar es va posar a riure, encara que les seves rialles fossin silencioses, la gossa va abaixar les orelles. Va aixecar una pota darrere l'altra enlaire perquè l'Edgar les hi fregués amb la gorra i els guants, i tots dos van tornar, l'un amb les mans i l'altra amb les potes ben adolorides.

Cada primavera, durant unes quantes setmanes, el rierol es transformava en un riu d'aigües lentes del color de l'argila que es desbordava pel bosc uns tres metres a banda i banda dels pals de la tanca. Hi podia baixar qualsevol cosa flotant a la temporada de les riuades: llaunes de sopa, cromos de beisbol, llapis; d'on sortien era un misteri, perquè riu amunt només hi havia bosc. L'Edgar llançava branquillons i trossos de fusta podrida dins d'aquell corrent espès com el xarop amb l'esperança que surant a poc a poc arribessin fins al Mississipí, mentre el seu pare, repenjat en un arbre, contemplava la línia de pals.

Una vegada van veure una llúdriga, que, flotant de panxa enlaire a l'aigua desbordada, amb les potes orientades corrent avall, s'empolainava el pèl del pit, de manera que semblava una canoa animal. Quan els va passar per davant, la llúdriga es va adonar que la vigilaven i va alçar el cap. Ulls rodons, oliosa i negra. El corrent se la va endur, mentre la llúdriga i ells dos continuaven mirant-se, tots ben sorpresos.

En tornar de l'hospital, la Trudy va fer llit uns quants dies, i passava l'estona contemplant els dibuixos de les gotes de la pluja a la finestra. En Gar cuinava i li portava el menjar. Ella deia alguna cosa per tranquil·litzar-lo i després es tornava a girar de cara a la finestra. Al cap de tres dies va parar de ploure, però uns núvols grisos van cobrir la terra. Des del dia que aquella criatura havia nascut morta no s'havia vist ni el sol ni la lluna. A la nit en Gar abraçava la Trudy i li xiuxiuejava coses fins que s'adormia esgotat i decebut.

Un matí, però, la Trudy es va llevar, va baixar, es va rentar i es va asseure per esmorzar a la cuina. Estava pàl·lida, però no es mostrava tan reservada. Feia més calor i, havent esmorzat, en Gar la va convèncer perquè s'assegués en una butaca grossa i tova que havia tret al porxo. Li va portar una manta i cafè. Ella li va dir amb tanta amabilitat com va poder que la deixés estar, que es trobava bé, que volia estar sola. Així, doncs, en Gar va deixar l'Almondine al porxo i ell se'n va anar cap a la gossera.

Després de fer les feines del matí, se'n va anar al bosquet de bedolls amb una brotxa i un pot de pintura blanca. Quan va acabar de pintar la creu, amb les mans va regirar la terra que s'havia embrutat de pintura. Passar a poc a poc la brotxa per la fusta li havia anat bé, però, quan va tocar la terra, la tristor el va aclaparar. No volia que la Trudy el veiés així. En comptes de tornar a la gossera va seguir el filat del sud que travessava el bosc. Després de tants dies de pluja, el rierol baixava tan ple que ja arribava al segon rengle de filat. Va buscar un arbre on repenjar-se i, abstret, va comptar els remolins que es formaven darrere els pals de la tanca. Contemplar els remolins li va donar una mica de consol, encara que no sabia ben bé per què. Al cap d'una estona va clissar una cosa que semblava un grapat de fulles mortes que baixaven giravoltant, marrons sobre el rerefons marronós de l'aigua. Després, amb una certa sorpresa, va veure que no eren fulles, sinó un animal que es debatia i escopia aigua. La bestiola va caure en un remolí, que la va cobrir d'aigua, i quan va sortir de nou a la superfície, en Gar va sentir un crit feble però inconfusible.

Quan va arribar a la tanca, l'aigua del rierol ja li arribava als genolls, i era més calenta que no es pensava, però el que més el va

sobtar va ser la força del corrent. Es va veure obligat a agafar-se a un pal de la tanca per no caure. Quan l'animaló li va passar per la vora, es va inclinar, el va treure de l'aigua i el va aguantar enlaire per veure'l bé. A continuació va ficar-se la bestiola a la part interior de la jaqueta i amb la mà va escalfar el cadell. Tot seguit va travessar el bosc i va anar de dret al camp que hi havia sota la casa.

La Trudy, bo i asseguda al porxo, va veure que en Gar sortia del bosc. Quan va passar per un tros poblat de plançons de trèmols, semblava que titilés entre els troncs, com si fos un fantasma, amb la mà amagada dins la jaqueta. De primer es va pensar que s'havia fet mal, però no tenia prou força per aixecar-se i anar-lo a rebre, i es va esperar observant-lo.

Un cop en Gar va ser al porxo, es va agenollar i va ensenyar-li la bestiola. Sabia que encara era viva perquè mentre travessava el camp li havia clavat mossegadetes febles als dits. Era un cadell d'algun animal, potser de llop, encara que feia anys que no se'n veia cap per aquella zona. Estava moll i tremolava, era del color de les fulles i no era gaire més gros que el palmell de la seva mà. La cria s'havia reviscolat i ara tenia por. Va arquejar l'esquena, va udolar i bufar, mentre amb les potes posteriors gratava les mans plenes de durícies d'en Gar. L'Almondine va plantar el musell al braç d'en Gar, frisoza per veure aquella cosa, però la Trudy li va manar tota seriosa que s'estirés, va agafar la cria, se la va mirar de dalt a baix i després se la va acostar al coll.

—Tranquil·litza't —va dir—. Calla.

Li va donar el dit petit perquè el xuclés.

El cadell era un mascle, d'unes tres setmanes, encara que no hi entenien gaire, de llops, i només en podien calcular l'edat com si fos un gos. En Gar va començar a explicar què havia passat, però encara no havia acabat que la cria va començar a tenir convulsions. Van portar el cadell a dins, el van eixugar amb una tovallola, i llavors es va quedar ajagut mirant-los. Li van fer un jaç amb una caixa de cartró i el van deixar a terra, a prop de la reixa de ventilació de la caldera. L'Almondine va aixecar el nas per sobre

el caire de la caixa. Encara no tenia un any i era maldestra i babaua. Tenien por que la gossa no trepitges el cadell o l'esclafés amb el musell i el matés de l'ensurt; per això, al cap d'una estona, van posar la caixa sobre la taula de la cuina.

La Trudy va provar de donar-li llet en pols per a cries, però el cadell va prendre'n una gota i va apartar la tetina amb les potes del davant, que no eren gaire més grosses que els polzes d'ella. Després ho va intentar amb llet de vaca i tot seguit amb mel i aigua, fent caure les gotes de les puntes dels dits. Va agafar un davantal amb una butxaca grossa al davant i va ficar-hi el cadell, pensant que potser s'asseuria dins la butxaca i trauria el cap per mirar cap a fora, però la bestiola s'hi va estirar de panxa enlaire i la va guaitar amb una expressió seriosa. En veure el cadell en aquella posició, la Trudy va somriure. Quan li va passar un dit pel pèl de la panxa, l'animaló es va retòrcer sense treure-li els ulls de sobre.

Mentre seien a taula per sopar, van parlar del que farien. Havien vist gosses que rebutjaven les cries a les paridores, fins i tot quan tot semblava normal. De vegades, va dir en Gar, anava bé posar els orfes amb una altra mare que criés. Tan bon punt ho va haver dit, van deixar els plats sobre la taula i van portar el cadell a la gossera. Una de les mares va grunyar quan va olorar el cadell. Una altra el va apartar i amb el musell li va tirar palla al damunt. Com a resposta, la bestiola es va quedar ben quieta. Era inútil enfadar-s'hi, però la Trudy es va empipar. Se'n va tornar a casa amb pas decidit, agafant el cadell amb totes dues mans. Va fer rodolar un trosset molt petit de formatge entre els dits fins que va ser calent i tou. Li va oferir un bocí del rostit de vedella del seu plat. El cadell no va acceptar res.

Cap a la mitjanit, esgotats, van portar el cadell a dalt i el van ficar al bressol amb un plat de llet en pols. L'Almondine va introduir el musell entre els barrots i va ensumar. El cadell va avançar de quatre potes seguint el soroll, va tancar els ulls i es va ajeure amb les potes del darrere ben estirades i el tou dels peus enlaire, mentre les campanetes del mòbil dringaven.

Aquella nit, quan la Trudy es va despertar, va veure que l'Almondine anava amunt i avall de l'habitació. El cadell jeia amb els